

International Hallig Langeness, 29 – 30 augustus 2019 (25 km)

DRIFT

Via allerlei omwegen, die er hier niet toe doen, zijn we weer terecht gekomen op een veerboot die ons via Hallig Hooge naar Hallig Langeness zal brengen. We kunnen maar niet genoeg krijgen van de schoonheid van dit type eiland. Het idee is om eerst Hooge nog eens te bezoeken, dan door te varen naar Langeness en tenslotte via het smalspoortje weer terug naar het vasteland te keren. Dat moet, zo leert de kaart in elk geval, mogelijk zijn. De eerste bres in ons optimisme wordt aangebracht door de kaartjesverkoper van de veerboot. Ja, er gaat inderdaad wel eens een treintje over dat smalspoor, al gebruikt hij bij voorkeur het woord “Lore”. Dat roept toch het beeld op van iets kleins en onbeduidends. Het betekent zoveel als lorrie. Gammele vervoermiddelen, vindt hij, uitsluitend bestemd voor de eigen bevolking. In ieder geval niet voor toeristen. Onder het motto dat we wel zullen zien, gaan we desondanks op pad.

We verlaten de boot bij Hooge waar wij van de gelegenheid gebruik maken om nog eens over deze hallig te lopen. Al was het maar om de prachtige, rommelige kade die rondom het eiland ligt weer te bewonderen. En zo geschiedt. Voorts bezoeken we nog het kerkje, gelegen op de Kirchwarf. Een schoonheid met een interieur waarin de hemelsblauwe kleur van plafond en banken overheerst en met verder kleurrijke sculpturen en afbeeldingen uit de Bijbel. Ook treffen we meer profane zaken, zoals een plaquette die aangeeft dat het water, tijdens de Sturmflutt von 16 – 17 Februar 1962, 40 centimeter hoog in de kerk stond. Uiteraard worden ook de mannen, of beter de jongens, die tussen 1939 en 1945 zijn omgekomen

herdacht. Hun namen worden vermeld en zijn voorzien van een duister motto: “Gott, dein Weg ist heilig.” Ontroerend is een eenvoudig kruis op het kerkhof waar onbekende doden zijn begraven. Het kruis is gemaakt van sober hout waar een vuurtoren in is uitgehakt. Er staat geschreven:

“Es ist das Kreuz von Golgotha”

“Heimat für Heimatlosen”

1916 – 1917

In de avond nemen we de veerboot naar het naastgelegen Langeness. Het zou een kort tochtje moeten zijn, maar vlak voor de haven voelen we een bonkig geschuur. We schuifelen over de bodem. De snelheid van de boot neemt sterk af en er wordt voorzichtig en wat zoekend gevaren. Dan voelen we een paar duidelijke schokken en valt het schip stil. We zitten dus vast. Er wordt nog manhaftig voor en achteruit geploegd. De boegschroef wordt bijgezet. Maar het helpt allemaal niets. We zullen het opkomende water af moeten wachten. Rob en ik weten dat wel te waarderen, maar een aantal van de weinige medepassagiers gaat al op zoek naar zwemvesten en een reddingsboot. Na een uurtje raakt de boel weer vlot en kunnen we aan land.

Inmiddels is het negen uur in de avond en is het de vraag of we nog voedsel kunnen veroveren. Gelukkig is een restaurant in de buurt van de haven nog open en is men bereid goulash soep en bier te serveren. Vervolgens zetten we de tent op en slapen genoeglijk.

's Morgens worden we wakker in een veldje vol zilte aster, lamsoor en zeekraal. Kleine groepjes goudplevieren trekken over en laten hun droevige roepje horen. Schapen grazen. Wij maken thee en nemen een broodje. Daarna doen we een rondje in westelijke richting, naar de vuurtoren. Ook op Langeness is de kade die rondom het eiland loopt prachtig. Weinig vooruitgang, de mens in een wat nederige positie met veel natuur om hem heen. Geen hoge, uniforme dijk, maar een van bescheiden formaat met van allerlei soorten keien waardoor deze overal anders is.

Achter het dijkje rommelig grasland waar de invloed van zout water volop merkbaar is en waar black Angus koeien vredig grazen. Dat het zonnig is met een lekker fris windje maakt het allemaal nog mooier.

Dan wandelen we naar de oostpunt. We nemen de weg die midden over het eiland loopt. Rob gaat nog even op zoek naar een mogelijk kerkhof aan de voet van het Kirchhofswarf. Dit onder het motto: "vind ik geen kerkhof, dan vind ik wel wat anders", en zo is het natuurlijk. Deze ochtend is het dubbel raak. Niet alleen wordt een kerkhof gevonden maar bovendien een

bijenstand met kunststofkasten op wel vier broedkamers. Hier moeten gigantisch grote volken huizen of er wordt veel zeeasternectar gehaald. De ruimte en de leegte van het land zijn alles omvattend. Slechts hier en daar wordt dit onderbroken door plukjes boerderijen, dicht opeen op hun warfen. Overal jagen we tapuiten op en veldleeuweriken. En steeds weer groepjes goudplevieren die ons droef gelukkig maken vanwege de naderende winter. Al zou je daaraan twijfelen, gezien de aanhoudende hitte, die ook vandaag weer groot is.

Bulldozers zijn in de weer om een warf, de Treuberg, storm zekerder te maken. Je wordt er beroerd van. Het talud wordt computergestuurd, tot op de millimeter nauwkeurig in een volkomen gelijkmatige vorm gebracht. Alle kleinigheden vanuit het verleden worden weggevaagd.

We zetten dapper door en laten ongetwijfeld veel moois aan ons voorbij gaan. Wij beperken ons tot het polderland met koeien. Vlak voor de Ketelswarf is dat land gelig van kleur en deels gemaaid. Het zwartbonte jongvee steekt zo mooi af tegen al dit geel, met daarboven een vaalblauwe lucht met wolken.

Er heerst grote vrede in dit land en ook in mijn ziel. Zelfs een enkel vliegtuigje, dat op geringe hoogte voorbijtrekt, past daarin.

Op de Kirchwarf doen we weer een kerk. De entree is overdonderend. Waar we gisteren, te Hooge, in een ingetogen en wat melancholisch blauw verkeerden, fonkelt hier het lichte grijs je tegemoet. Zeker op een zonnige dag als vandaag doet het bijna zeer aan je ogen. Midden in het gebouw zweeft een kleine replica van een zeilschip. En ook hier worden dode jongens herdacht. Allereerst degenen die gesneuveld zijn in 1914 – 1918: “Unsere fürs Vaterland gefallenen Söhne”.

Acht stuks slechts, waaronder eentje die luistert naar de naam Bradhering.

Wat verderop dertien namen van gesneuvelden en vermisten uit 1939 – 1945. Dezen onder het motto: “Gott ist unsre Zuversicht und Stärke, eine Hilfe in den grossen Noten die uns getroffen haben” (Psalm 46, 2-3).

Overall en steeds maar weer vinden we dit soort verdriet. En steeds weer bedenken we ons dat dit de laatste tekenen zijn van een tijdsgewricht dat ver achter ons ligt.

Dan leggen we de laatste kilometers af naar het begin van het smalspoor, vanaf hier zijn we overgeleverd aan de goden. We moeten een lift zien te versieren met een van de lorries. Deze zienswijze kan niet voorkomen dat er een discussie tussen uw beide verslaggevers ontstaat. Hoofdthema daarbij is de vraag of we soms niet goed wijs zijn. In eerste instantie negeren de passerende lorries ons namelijk allemaal.

Een enkeling stopt om ons te vertellen dat het verboden is om zomaar passagiers mee te nemen. En dan de dam waar het smalspoor op gelegen is, die mag ook helemaal niet betreden worden. Uiteindelijk besluiten we toch over de dam te gaan, want wat moet je anders? Zo goed en kwaad als het kan strompelen we voort over oude half versleten bielzen van een verlaten spoorbaan, evenwijdig aan de nieuwe. Rotsblokken van

ongelijke vorm bieden verder houvast. De voortgang is moeizaam en de passerende lorries blijven ons negeren. Maar dan stopt er toch eentje. Een vriendelijke jonge vrouw wil ons wel meenemen. Er wordt gas gegeven het dieselmotortje produceert een enorm lawaai en de snelheid neemt toe. Wij zitten in de volle wind. Onze chauffeuse steekt een sigaret op. We schreeuwen naar elkaar zonder, ook maar bij benadering te verstaan waar het over zou kunnen gaan. En zo bonkend en rammelend bereiken we het vaste land weer. Het is een mooi ritje, maar we zijn blij wanneer we Dagebull in zicht krijgen en weer met beide benen op de grond staan. We danken onze verlost, zetten onze tent op de camping en lopen het dorp in, want we hebben honger en dorst. Morgen zullen we de grens met Denemarken bereiken.

